

Trosolwg

Mae'r safon hon yn ymwneud â rôl cefnogi, tywys a rheoli ymarferwyr datblygu cymunedol sy'n cael eu talu, a rhai nad ydynt yn cael eu talu.

Mae'r gwerthoedd datblygu cymunedol yn llywio'r agwedd at oruchwyliaeth, arweiniad a chefnogaeth a fynegir yn y safon hon. Dylai goruchwyliaeth baratoi ymarferwyr ar gyfer y materion y bydd yn rhaid iddynt ymdrin â hwy yn eu hymarfer.

Mae'r safon hon yn berthnasol i bob ymarferydd datblygu cymunedol sydd mewn rôl oruchwylio neu gefnogi.

Trefnir y safonau datblygu cymunedol yn chwe maes allweddol:

- Un - deall ac ymarfer datblygu cymunedol
- Dau - deall cymunedau ac ymgysylltu â nhw
- Tri - gwaith grŵp a gweithredu ar y cyd
- Pedwar - cydweithio a gweithio ar draws sectorau
- Pump - dysgu cymunedol er newid cymdeithasol
- Chwech - llywodraethu a datblygu sefydliadol

Mae'r safon hon yn rhan o Faes Allweddol Chwech

Meini prawf perfformiad

Rhaid i chi allu:

- 1 hybu defnydd o Safonau Galwedigaethol Cenedlaethol Datblygu Cymunedol i gynnal ymarfer a datblygiad proffesiynol yn eich sefydliad eich hun
- 2 rhoi systemau ar waith ar gyfer goruchwylio, arfarnu, cynllunio datblygiad unigol ac adrodd oddi mewn i ofynion sefydliadol
- 3 hwyluso gwaith tîm a systemau cefnogaeth cymheiriaid yn eich sefydliad eich hun
- 4 cefnogi a thywys datblygiad proffesiynol parhaus ymarferwyr datblygu cymunedol yn eich sefydliad eich hun
- 5 hwyluso ymarferwyr datblygu cymunedol i fyfyrion ar eu harferion gwaith
- 6 cefnogi ymarferwyr datblygu cymunedol i ddadansoddi eu gwaith a rhoi gwelliannau cytunedig ar waith yn eu rôl a'u hymarfer
- 7 symbylu ymarferwyr datblygu cymunedol i archwilio eu hanghenion dysgu a chefnogi eu hunain, a nodi sut gellir eu cyflawni
- 8 tywys ymarferwyr datblygu cymunedol i ddatblygu gwybodaeth fanwl am y cymunedau maen nhw'n gweithio gyda nhw
- 9 cefnogi ymarferwyr datblygu cymunedol i gael hyd i ffordd drwy'r tensiynau rhwng disgwyliadau cymunedau a chylch gorchwyl a gallu cymunedau
- 10 cyfeirio ymarferwyr datblygu cymunedol ymlaen at wybodaeth am bolisiau lleol, rhanbarthol a chenedlaethol sy'n cael effaith ar eu hymarfer
- 11 cefnogi ymarferwyr datblygu cymunedol i gofnodi a dogfennu eu gwaith at ddibenion adrodd a gwerthuso
- 12 cefnogi ymarferwyr datblygu cymunedol i ddiweddarau eu gwybodaeth a'u dealltwriaeth o dueddiadau a datblygiadau ym maes theori ac ymarfer datblygu cymunedol, a chymhwyso hynny i'w gwaith pob dydd

Gwybodaeth a dealltwriaeth

Mae angen i chi wybod a deall:

Y cyd-destun

- 1 prosesau datblygiadol sy'n hanfodol i fod yn oruchwyliwr ar ymarferwyr datblygu cymunedol
- 2 materion cyfredol a rhai sy'n dod i'r amlwg wrth reoli ymarferwyr datblygu cymunedol
- 3 y cyd-destun sefydliadol ar gyfer datblygu cymunedol oddi mewn i bolisi lleol, rhanbarthol a chenedlaethol
- 4 natur, cyfansoddiad a hanes cymunedau lleol
- 5 ethos a gweithdrefnau eu sefydliad eu hun a fydd yn effeithio ar gymunedau
- 6 deddfwriaeth sy'n effeithio ar waith gyda grwpiau cymunedol a chymunedau

Adnoddau ar gyfer rheoli ymarfer datblygu cymunedol

- 7 technegau ar gyfer canfod y sgiliau, yr wybodaeth a'r gefnogaeth sydd eu hangen ar ymarferwyr datblygu cymunedol
- 8 sut mae annog perchnogaeth ar ddatblygiad proffesiynol parhaus ymhlith ymarferwyr datblygu cymunedol
- 9 ffynonellau cyngor a gwybodaeth arbenigol sy'n berthnasol i ymarferwyr datblygu cymunedol
- 10 modelau ar gyfer gwneud penderfyniadau datganoledig a'u haddasrwydd mewn gwahanol sefyllfaoedd

Rheoli ymarferwyr datblygu cymunedol

- 11 modelau ar gyfer goruchwylio ymarferwyr yn unigol, mewn grwpiau a chan gymheiriaid
- 12 polisïau a gweithdrefnau i gefnogi goruchwyliaeth, atebolrwydd a rheolaeth ymarferwyr
- 13 rheoli amser a chynllunio llwyth gwaith unigol
- 14 sut mae rheoli tensiynau rhwng gwerthoedd proffesiynol a sefydliadol
- 15 defnyddio deunydd gwerthusol wrth gynllunio gwaith tîm a'r sefydliad
- 16 rôl arweinydd a modelau arweinyddiaeth sy'n berthnasol i arwain tîm
- 17 pwysigrwydd adfyfrio'n feirniadol ar ymarfer a defnyddio'r canlyniadau ar gyfer datblygiad proffesiynol a sefydliadol

Gwerthoedd

Seiliwyd datblygu cymunedol ar gyfres o werthoedd sy'n ei osod ar wahân i weithgareddau eraill, a all fod yn gysylltiedig, yn y gymuned. Mae'r gwerthoedd hyn yn greiddiol i ddatblygu cymunedol, ac yn darparu sylfaen ar gyfer pob un o'r safonau. Y gwerthoedd yw;

- 1 Cyfiawnder cymdeithasol a chydraddoldeb
- 2 Gwrthweithio camwahaniaethu
- 3 Grymuso cymunedol
- 4 Gweithredu ar y cyd
- 5 Gweithio a dysgu gyda'n gilydd

Mae'r enghreifftiau canlynol yn dangos sut gallai pob un o'r gwerthoedd datblygu cymunedol lywio ymarfer yn y safon hon. Nid yw'r gosodiadau hyn yn rhan o'r gofynion asesu.

- 1 mae gwahaniaethau pŵer rhwng rheolwyr ac ymarferwyr yn cael eu cydnabod yn agored, ac maent yn llywio'r broses o feithrin perthnasoedd gwaith effeithiol
- 2 mae rheolwyr yn chefnogi ymarferwyr i herio ymddygiad amhriodol tuag at gymunedau, ac agweddau a dulliau amhriodol o ymwneud â nhw
- 3 mae ymarferwyr yn cyd-drafod eu rôl a'u mewnbwn i gymunedau
- 4 darperir adnoddau ar gyfer ymarferwyr a'u hannog i fynyachu digwyddiadau rhwydweithio
- 5 chefnogir aelodau cymunedol ac ymarferwyr i gynhyrchu astudiaethau achos ar y cyd i ddathlu eu gweithgareddau a dangos eu heffaith

Goruchwylio a chefnogi ymarferwyr datblygu cymunedol

Datblygwyd gan	NYA
Dyddiad cymeradwyo	28 Chwef 2015
Dyddiad Adolygu Dangosol	28 Chwef 2018
Dilysrwydd	Ar hyn o bryd
Statws	Gwreiddiol
Sefydliad cychwynnol	Learning Skills Improvement Service
RCU gwreiddiol	LSICD24
Galwedigaethau perthnasol	Gweithwyr Cymunedol Gwirfoddol, Grwpiau Cymorth Cymunedol
Cyfres/Set	Datblygu Cymunedol
Geiriau Allweddol	datblygu cymunedol; ymarferydd datblygu cymunedol; arfer datblygu cymunedol; gwerthoedd datblygu cymunedol; ymchwil datblygu cymunedol; ymgynghori ar ddatblygu cymunedol; grwpiau datblygu cymunedol; dulliau datblygu cymunedol